

Visioner for samskabelse – myte eller realitet

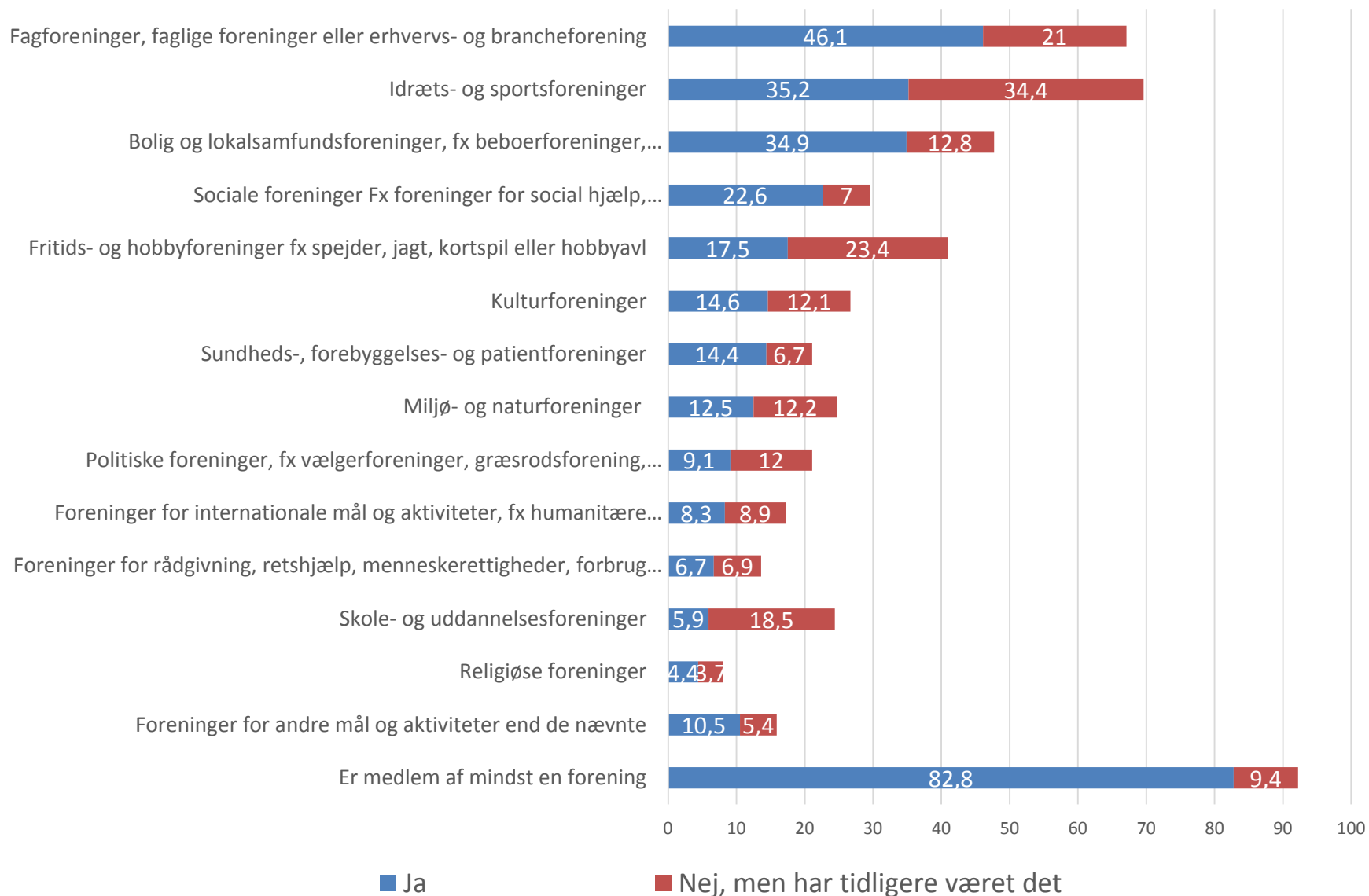
Bjarne Ibsen

Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund
Syddansk Universitet

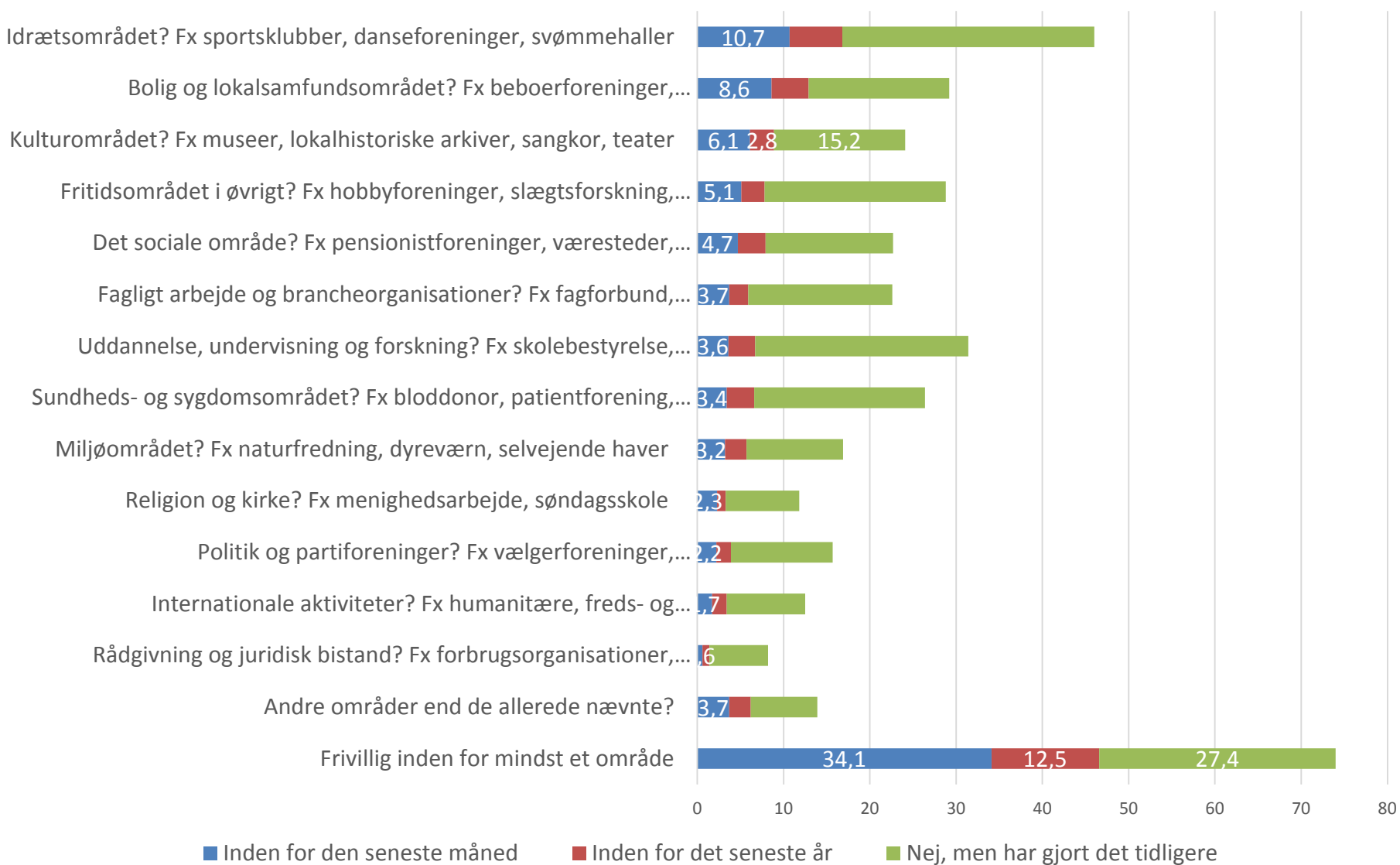
Foreninger og frivilligt arbejde anno 2019



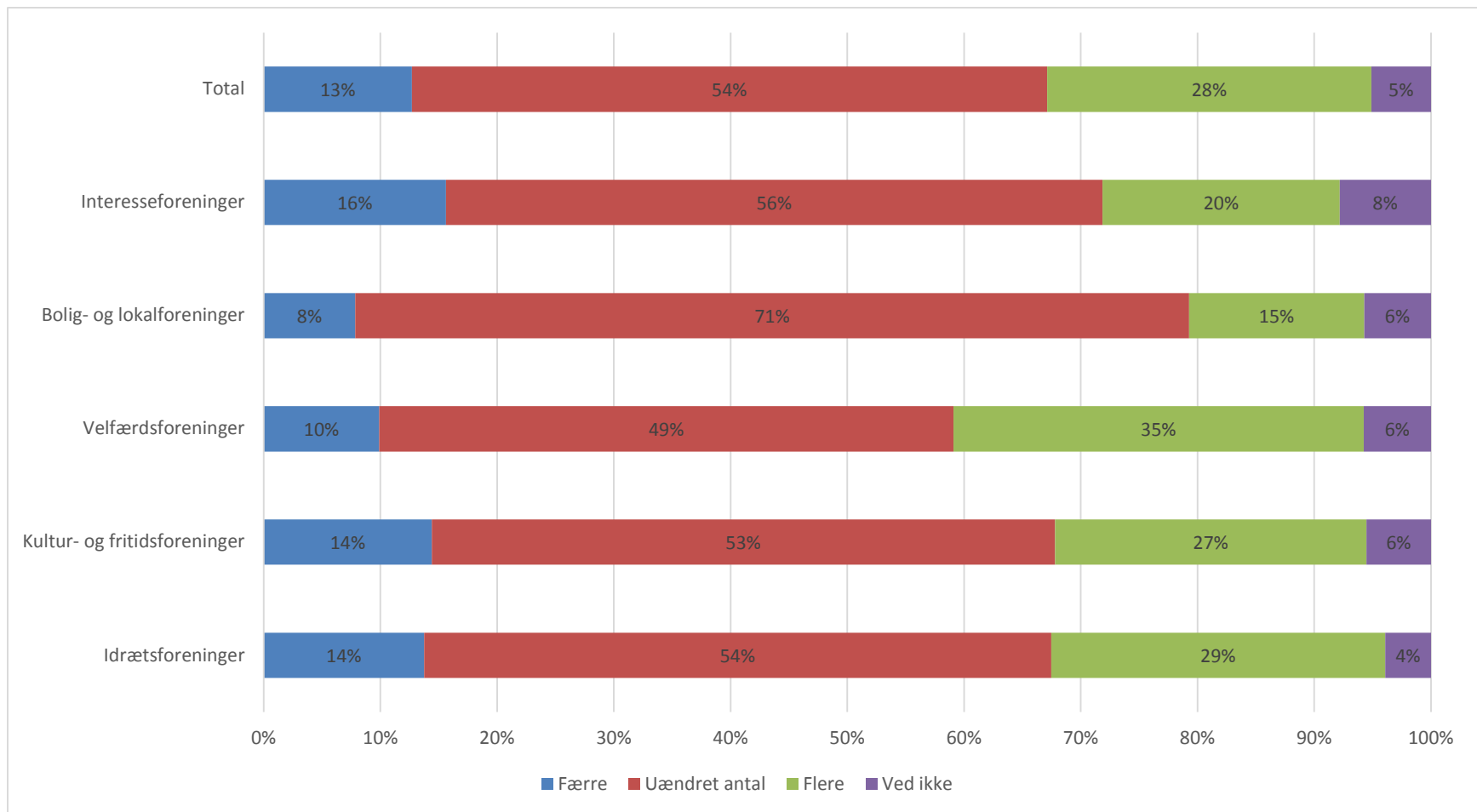
Andel af voksne der er medlem af foreninger (pct.)



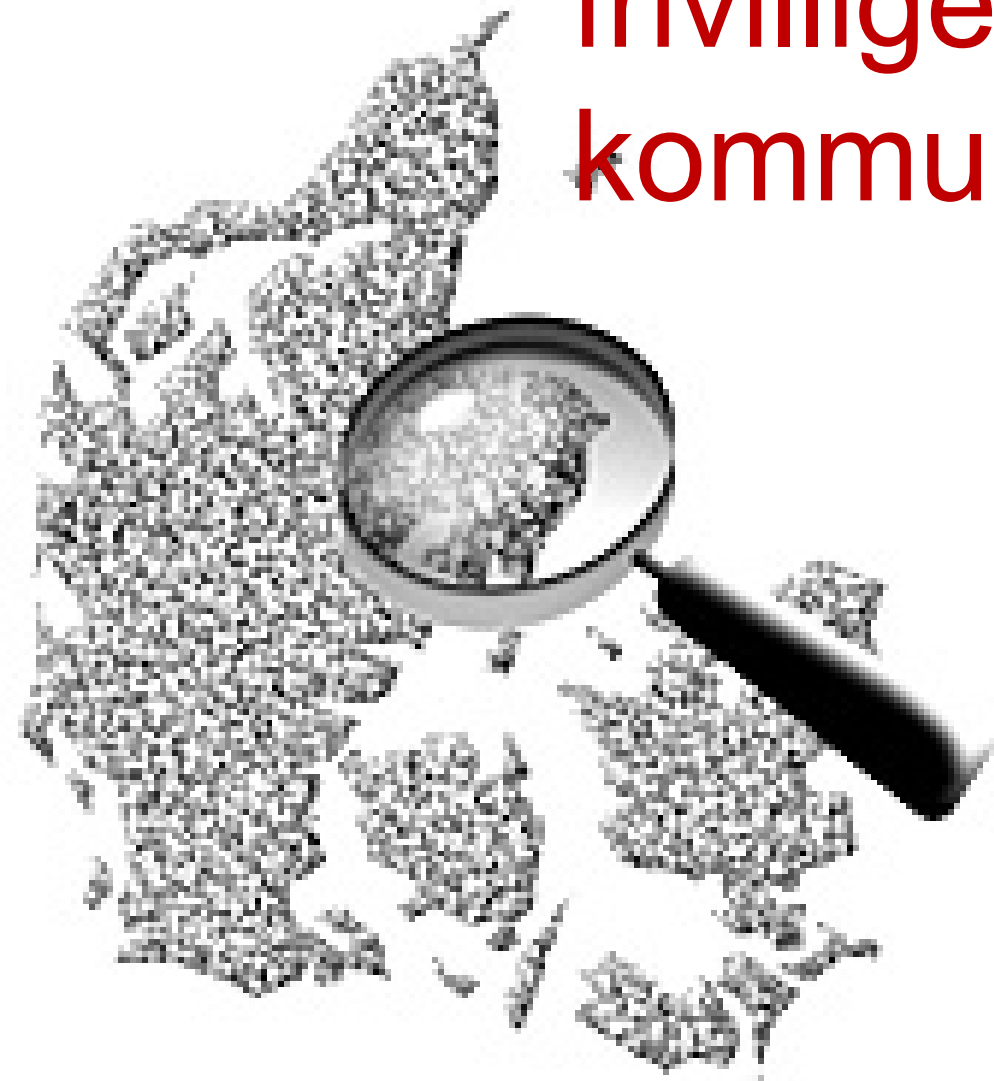
Andel af voksne der arbejder frivilligt (pct.)



Har foreningen fået flere eller færre frivillige de seneste fem år?

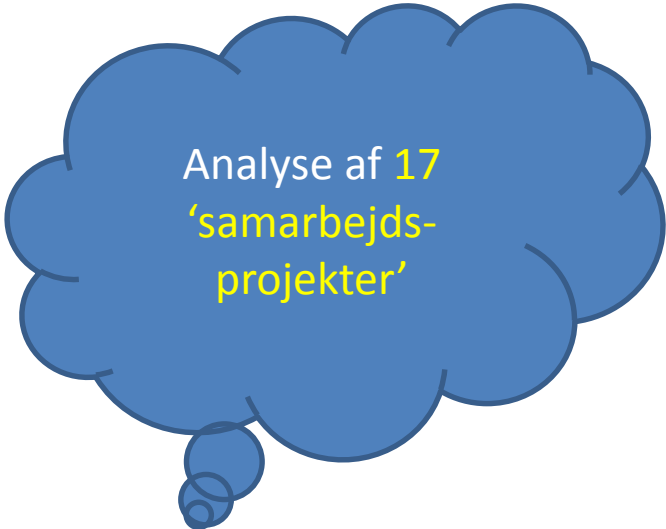


Samspillet mellem den frivillige og den kommunale sektor






Interview af
centrale politikere
og kommunale
ledere



Analyse af 17
'samarbejds-
projekter'

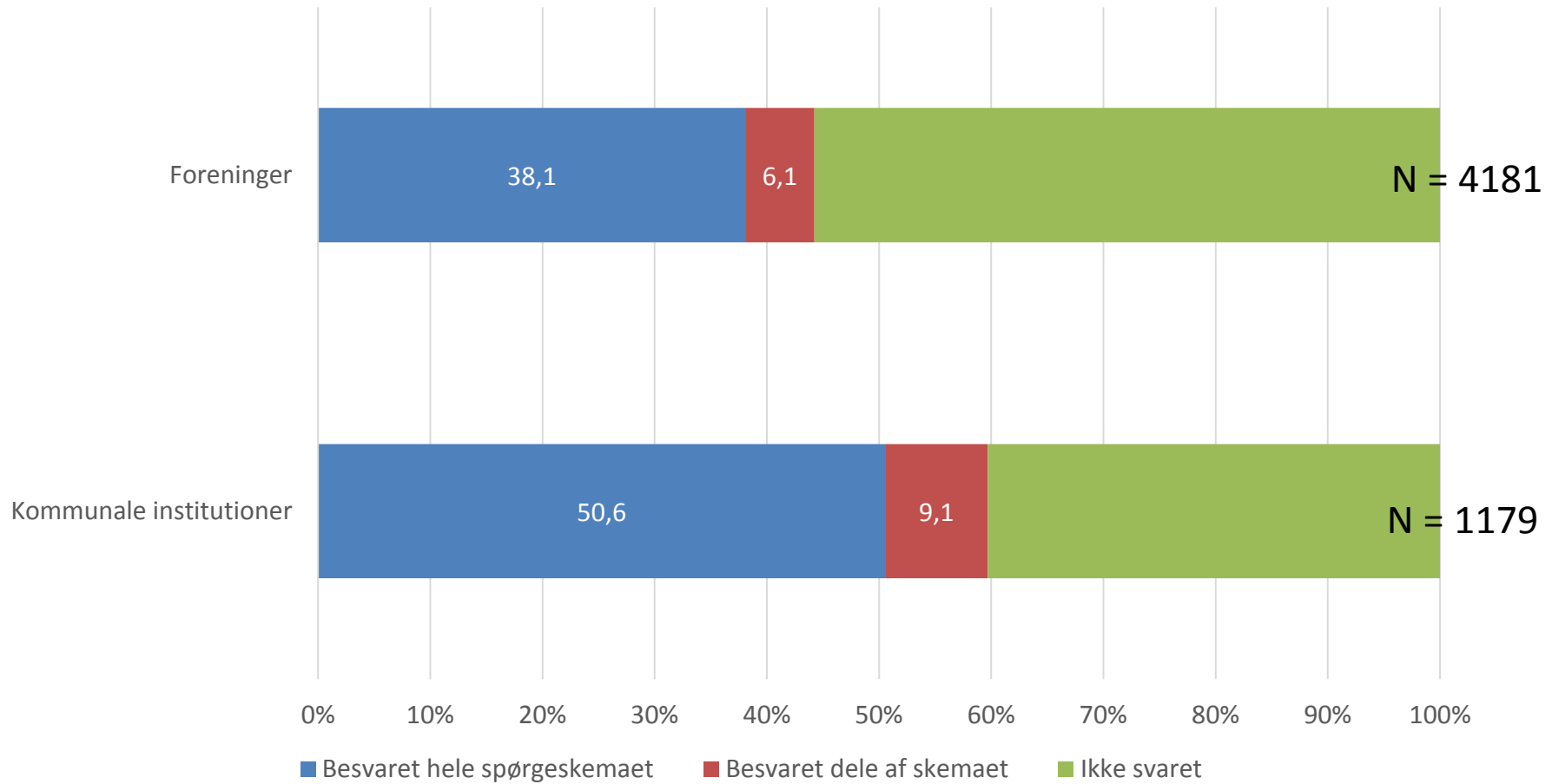


Spørgeskema
besvaret af
foreninger i både
2016 og 2018



Spørgeskema
besvaret af
kommunale
institutioner og
indsatsområder i
både 2016 og 2018

To spørgeskemaundersøgelser i 2018: Svarprocenter



Forskellige samspilsformer

Ingen offentlig støtte

Gælder de fleste foreninger

Især støtte efter
Folkeoplysningsloven

Offentlig støtte
uden indblanding

Fx den kommunale
støtte på det sociale område

Offentlig støtte til
specifikke formål

Samarbejde om
specifikke mål og
aktiviteter

Typisk en særlig aftale mellem
en kommunal institution og en forening,
fx inden for 'Åben skole'

Formaliseret
aftale om
udførelse af
opgaver

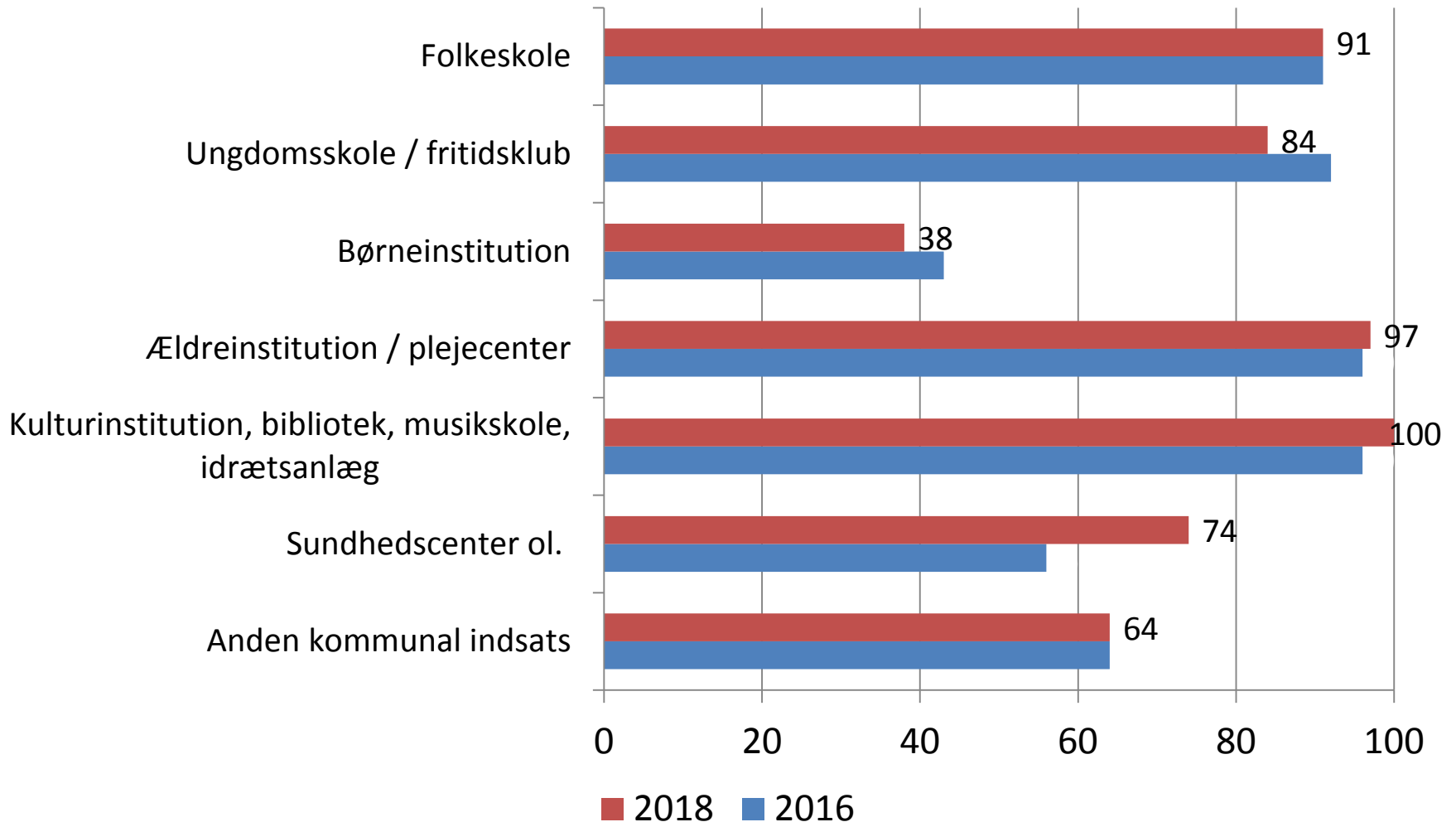
Driftsaftaler med
selvejende
institutioner,
frie skoler foreninger
mv.

'Kommunen' har store forventninger

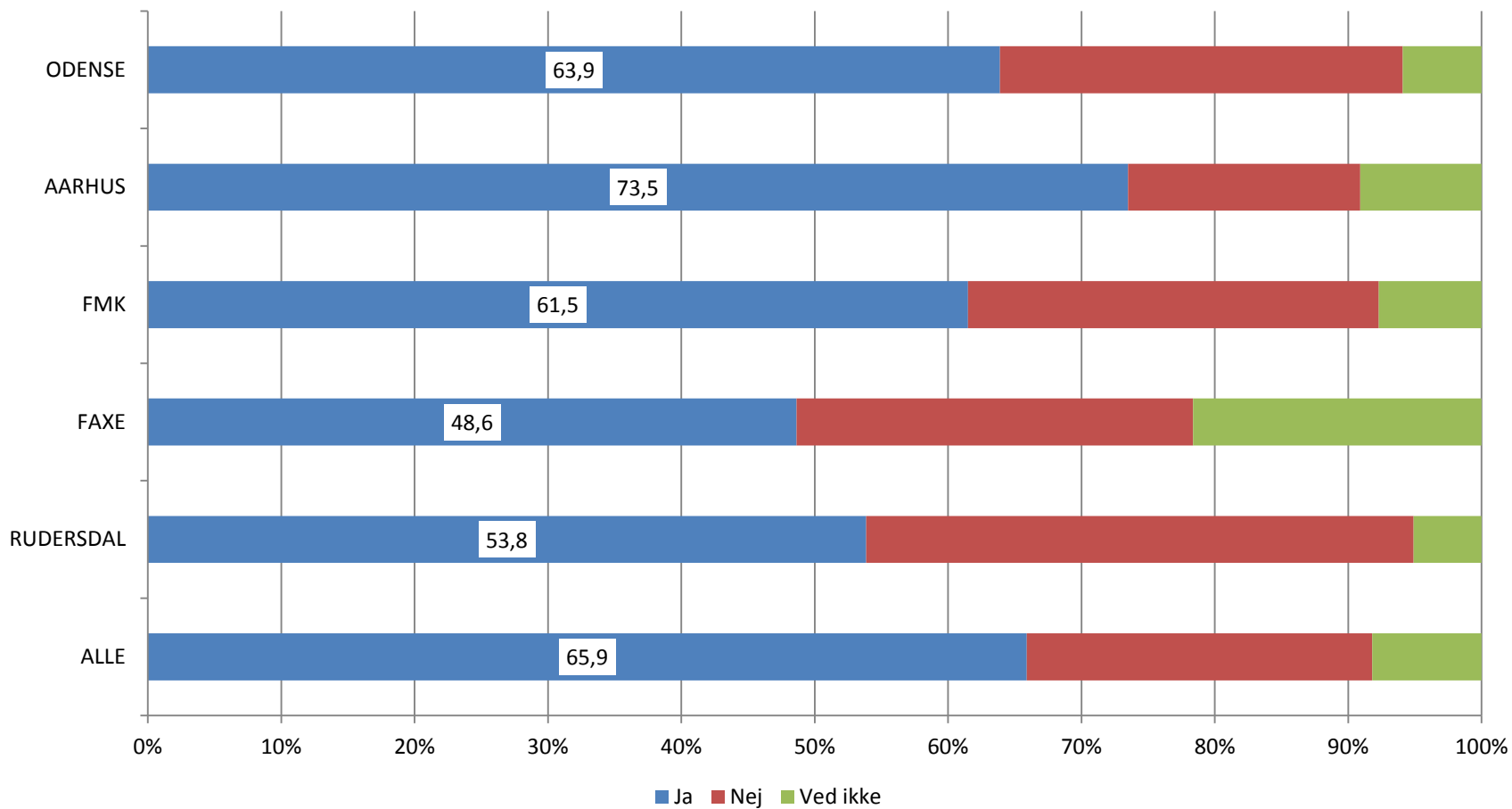
- Langt de fleste kommunale institutioner har et samarbejde med foreninger eller frivillige.
- Meget positiv holdning til samarbejdet
- I de fleste institutioner udgør de frivilliges bidrag dog en lille del af institutionens aktiviteter
- Børneinstitutioner og sundhedsinstitutioner samarbejder mindre og er mere kritiske

Stabilt samarbejdsniveau

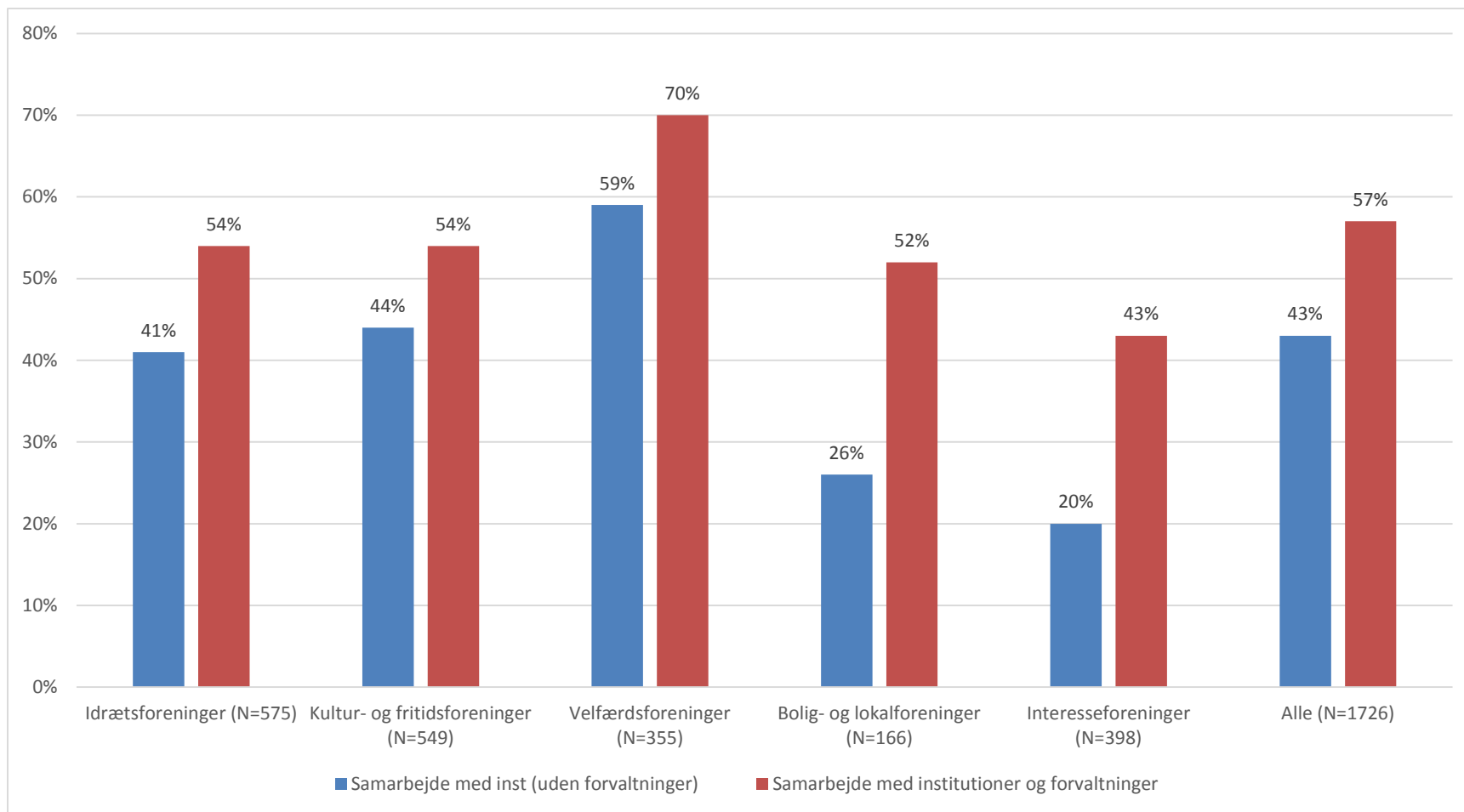
Kommunale institutionstypers samarbejde med foreninger og frivillige i 2016 og 2018 (pct.)



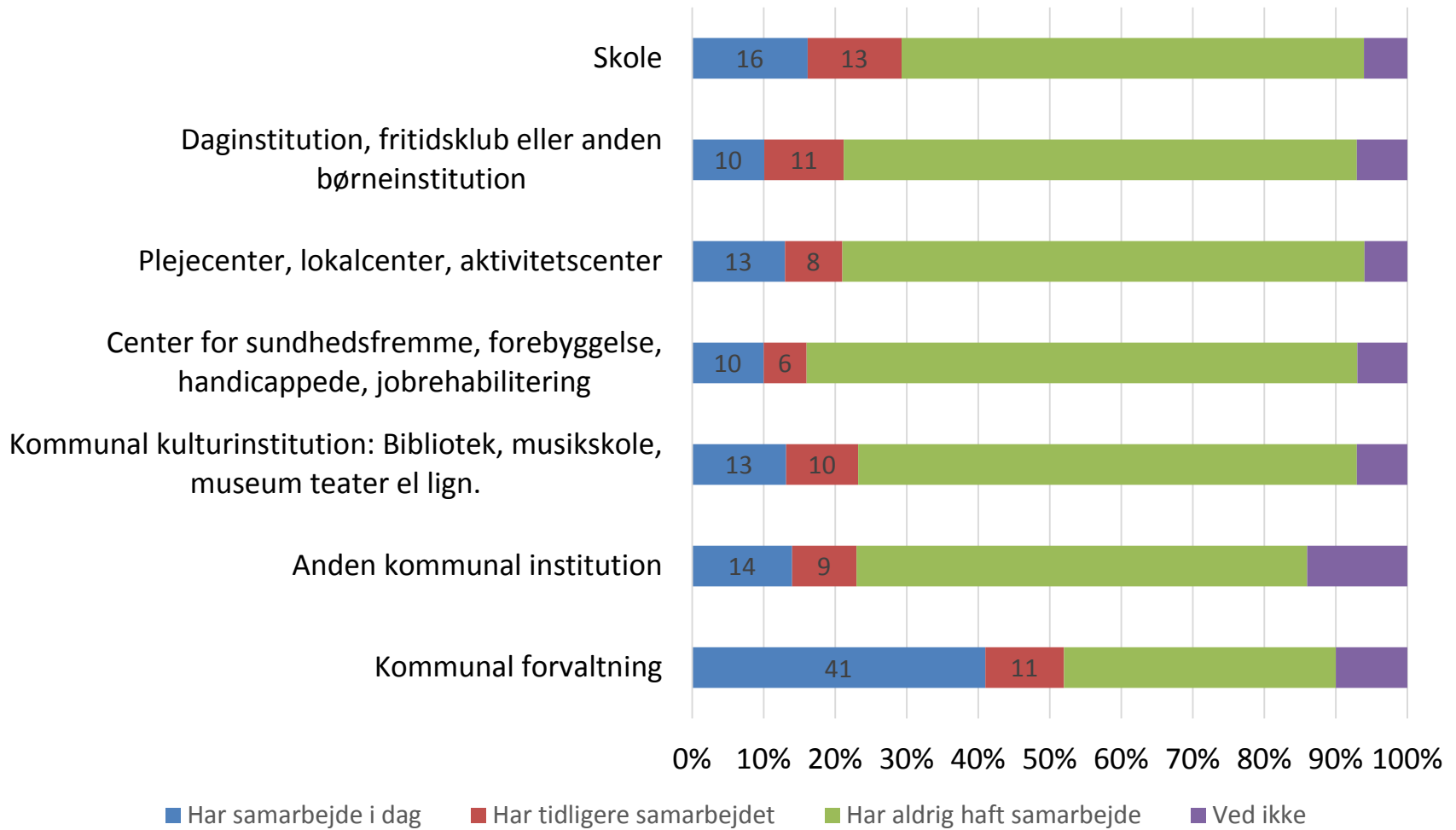
Store forskelle på samarbejdet mellem kommunerne. Andel af institutioner der har et samarbejde (pct.)



Andel af foreninger der har et samarbejde med en eller flere kommunale institutioner og forvaltninger i 2018 (pct.).

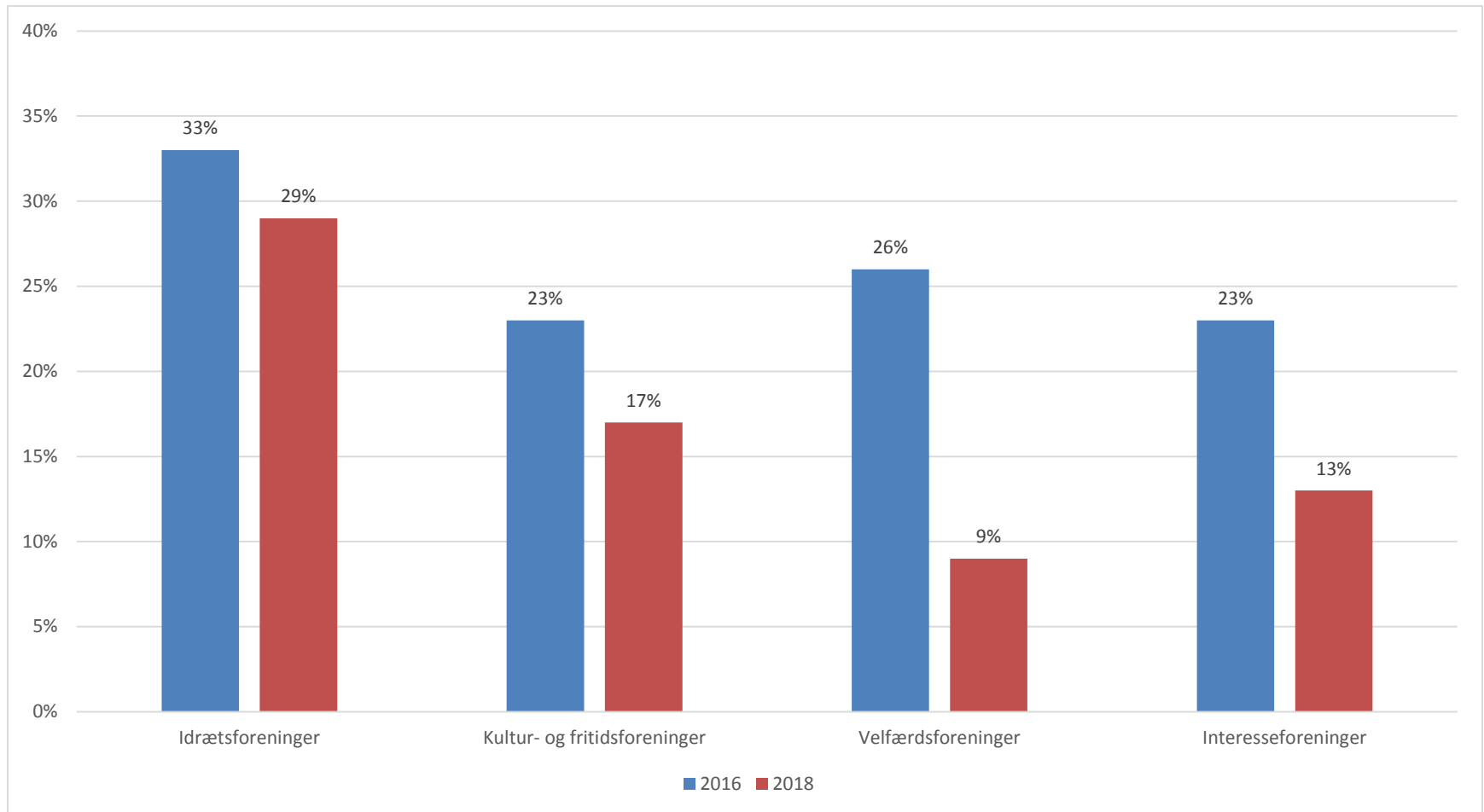


Hvilke kommunale institutioner samarbejder foreningerne med?



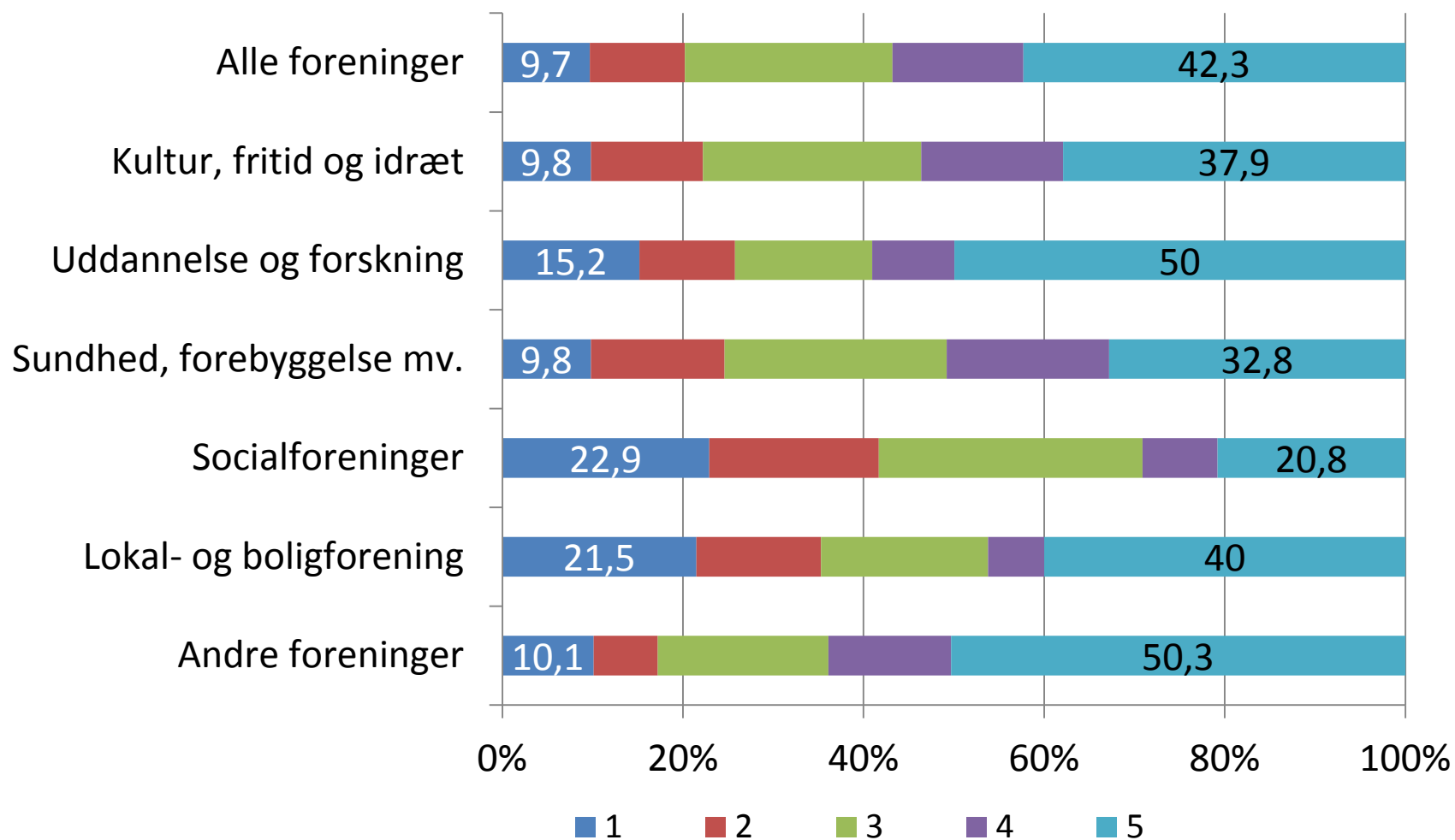
NB. Alle foreninger fra alle kommuner 2018

Udviklingen i samarbejdet med skoler



Sammenligningen er kun baseret på data fra Faxe, Faaborg-Midtfyn, Rudersdal og Odense Lokal og boligforeninger indgår ikke i analysen. 2018: N=1013.

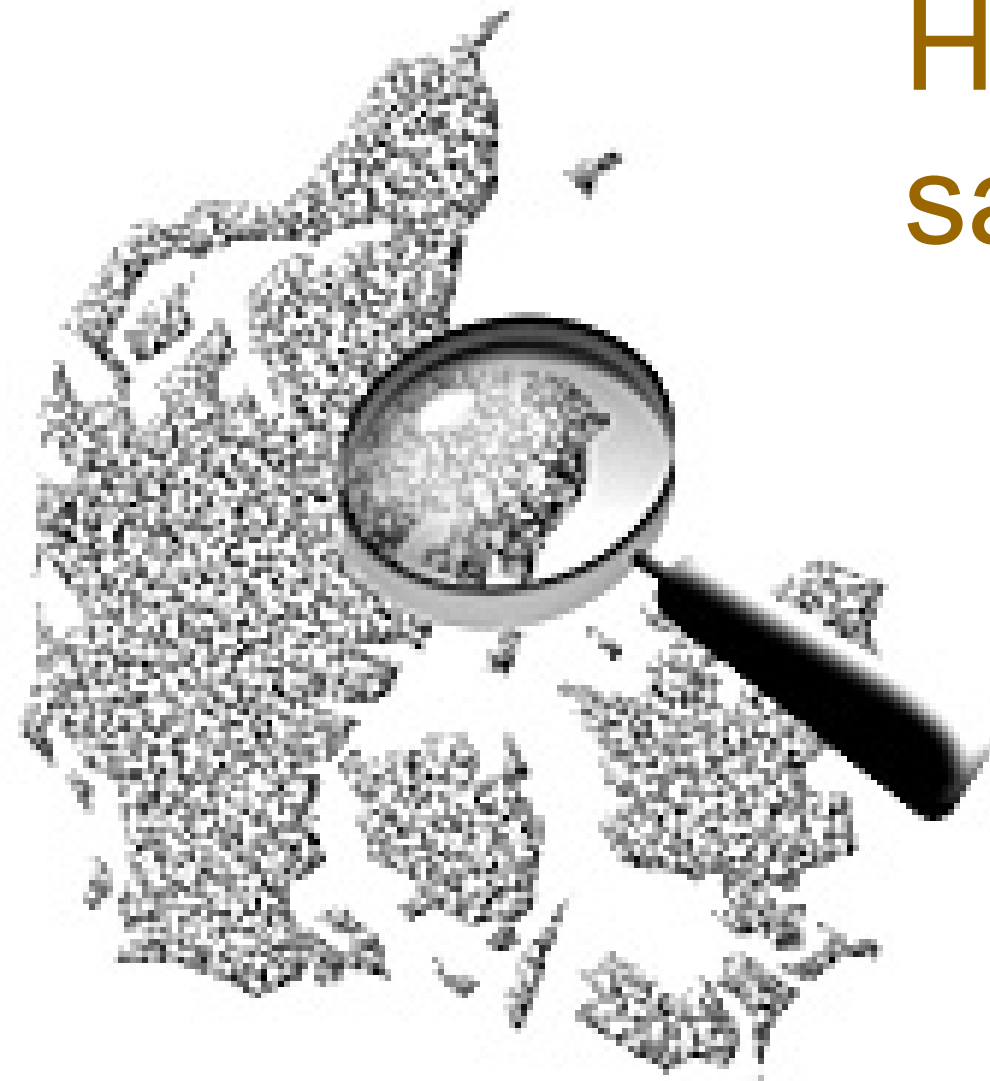
Foreningers holdning til at deltage i løsningen af kommunale opgaver



!: Det er naturligt at foreningerne deltager aktivt i løsningen af kommunale opgaver

5: Det er ikke foreningernes opgave at bidrage til løsningen af kommunale opgaver

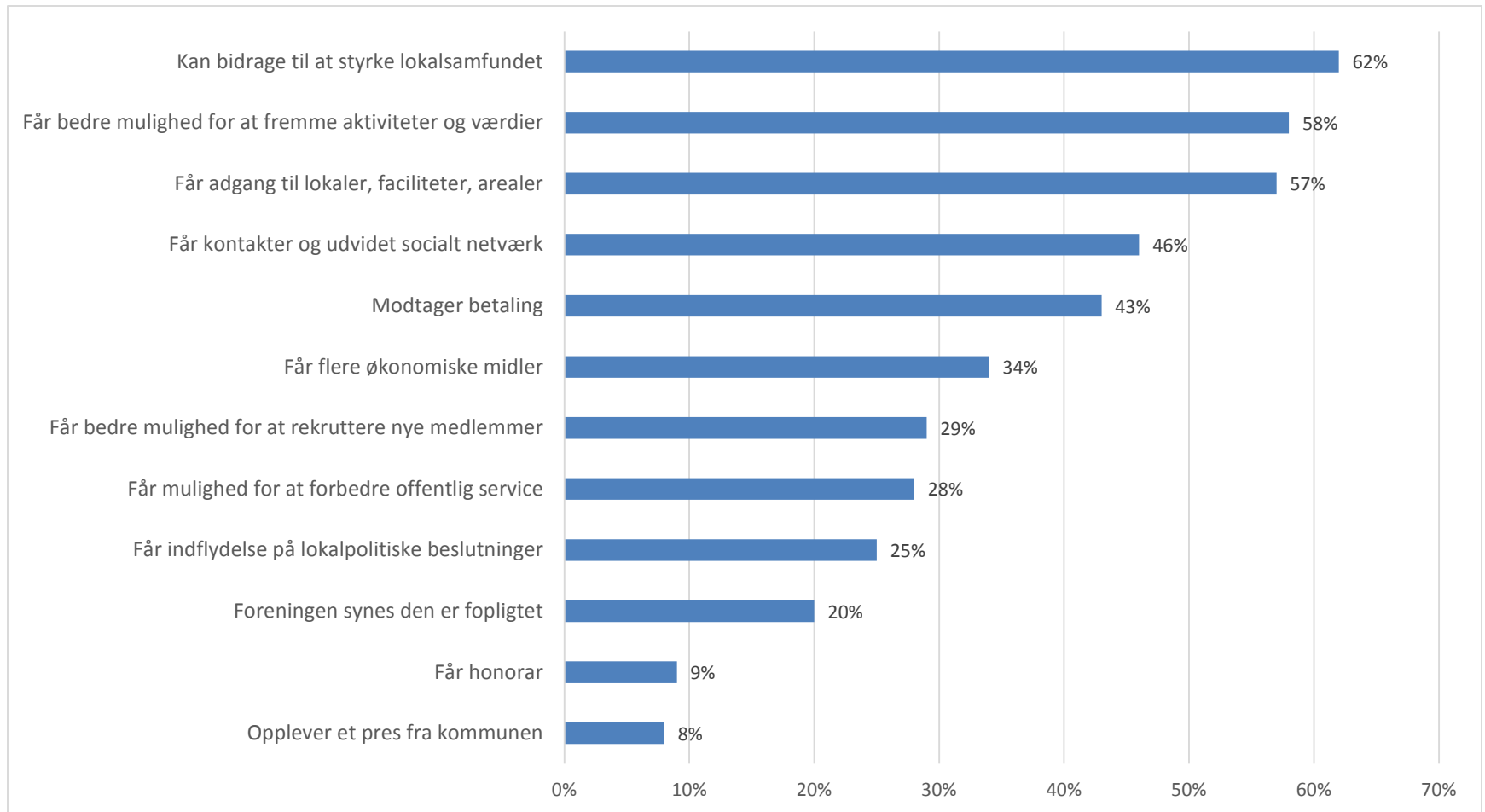
Hvad fremmer samarbejdet?



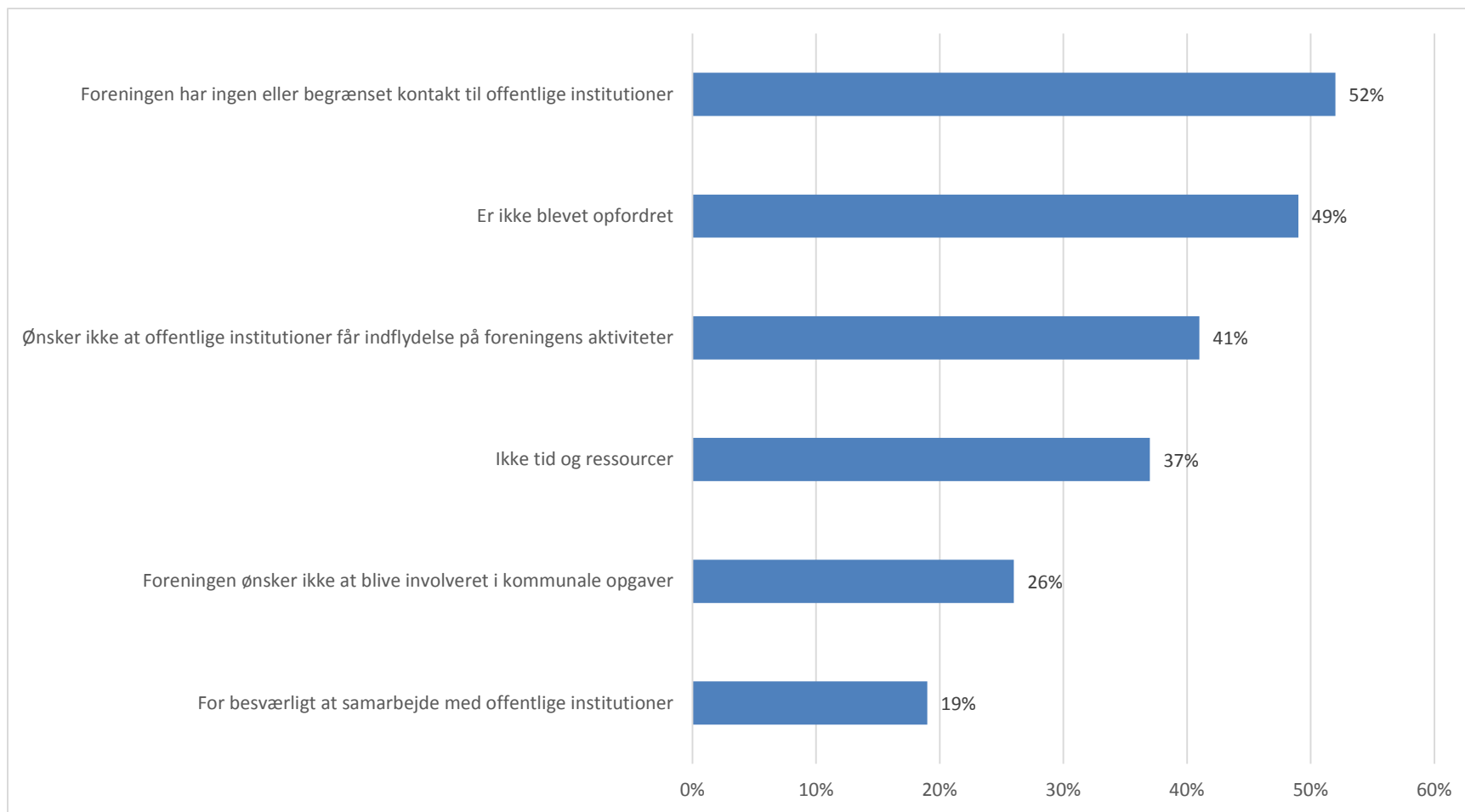
Hvad er fremmende for samarbejdet?

- Begge parter får noget ud af det ('noget for noget')
- Politisk opbakning og støtte
 - Dog små forskelle mellem de fem kommuner på samarbejdets omfang
- Sammenfald af 'interesseområde' og 'målgruppe'
 - Små forskelle mellem foreningsområder
 - Men mindre samarbejde med børneinstitutioner
- At parterne er orienteret mod lokalsamfundet
 - 'Lokalforeninger' samarbejder i højere grad
 - At parterne kender hinanden
- At parterne har 'kapacitet' til at samarbejde
 - Større samarbejde når foreningen og institutionen har kapacitet dertil

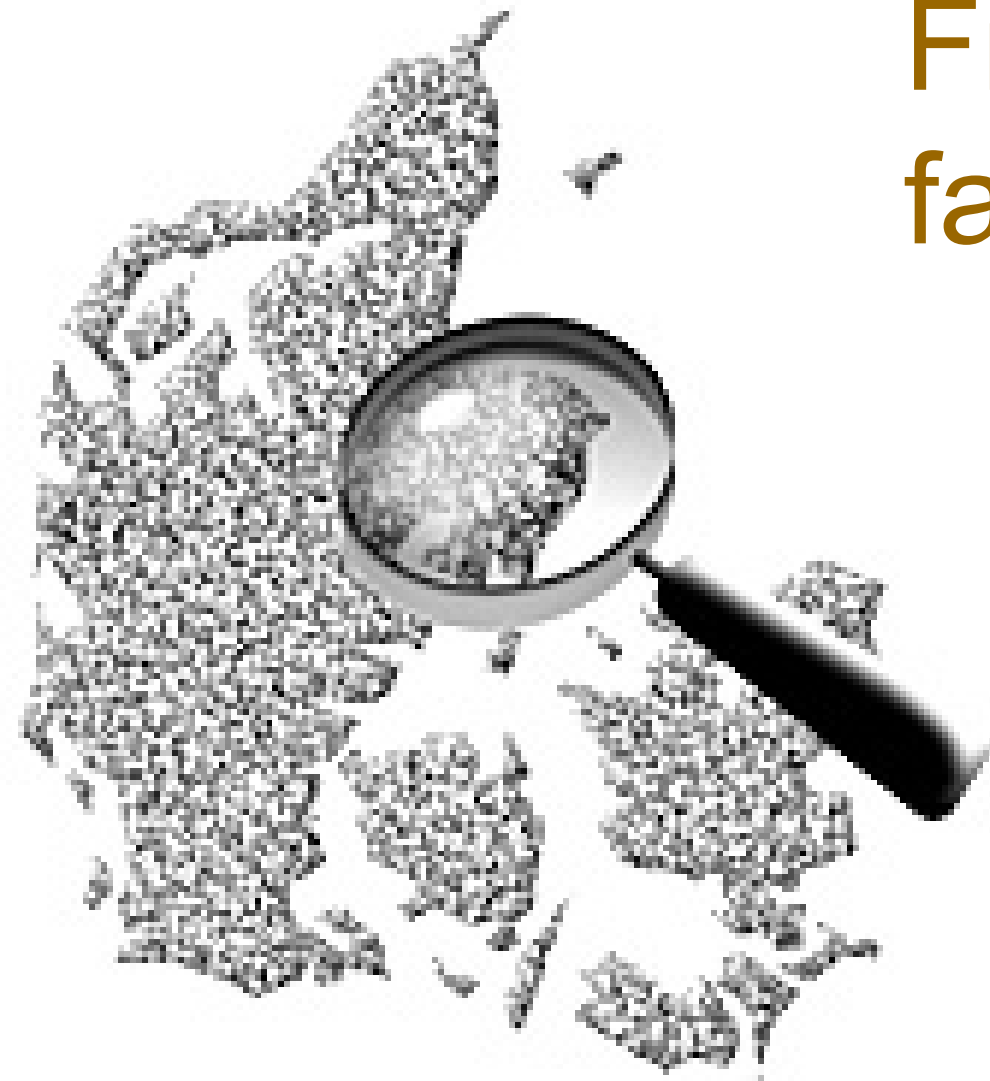
Grunde til at foreninger til, at foreninger samarbejder med kommunale myndigheder og institutioner



Grunde til ikke at samarbejde med en kommunal institution (pct.)



Frivillighed og faglighed



Faglighed i samarbejdet

- I udviklingen af velfærdsstatens offentlige institutioner har faglighed og professionalisering spillet en central rolle
- De seneste årtier er evidensbaseret faglighed i stigende grad blevet tilstræbt.
- Derfor kan det virke paradoksalt, at kommunerne stræber efter et tættere samarbejde mellem offentlige velfærdsinstitutioner og civilsamfundet

To former for viden og faglighed

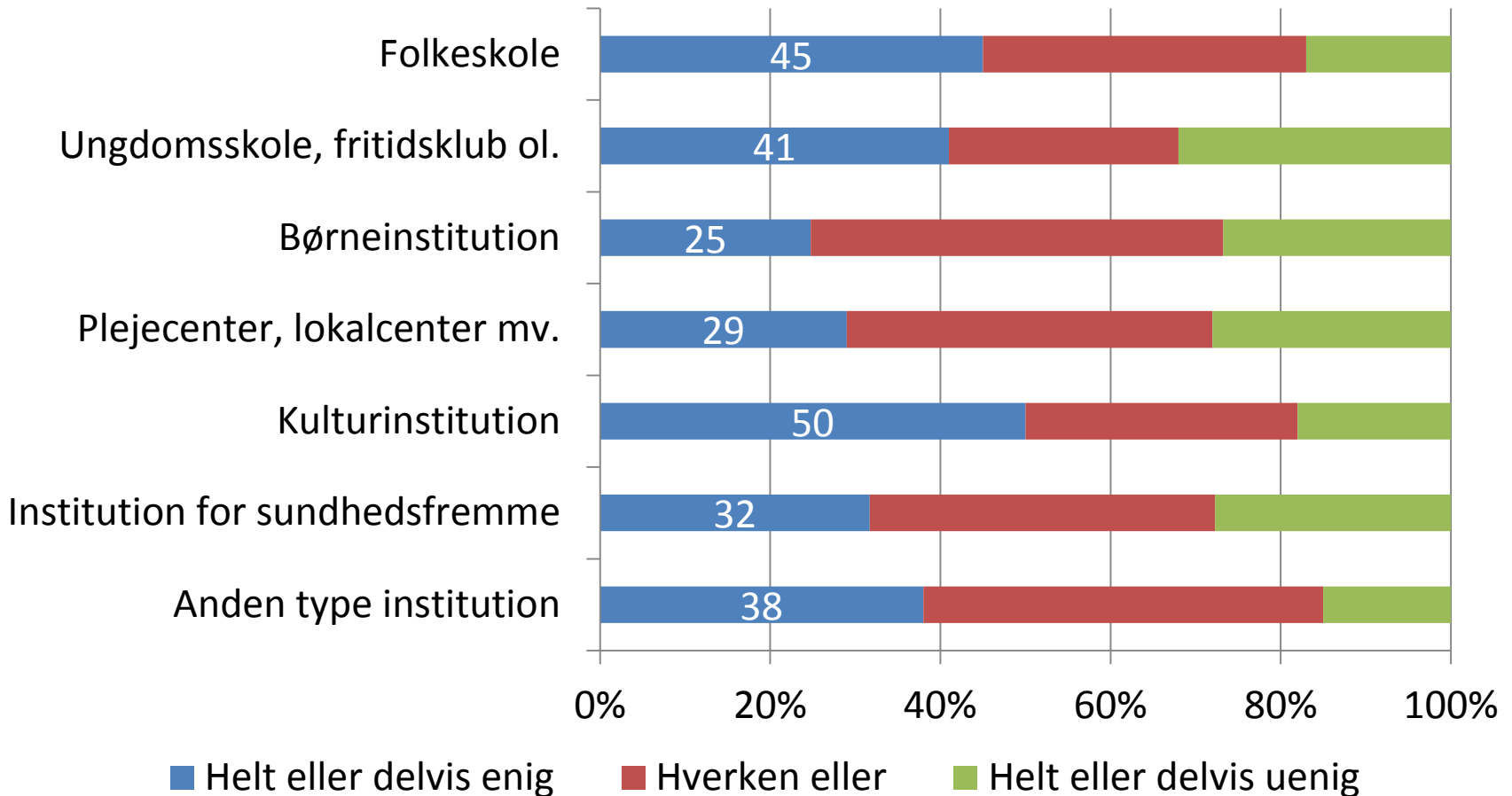
- Fagligt, uddannelsesbaseret viden
 - Professionelle antages at udføre deres arbejde ud fra den foreliggende faglige (videnskabelige) viden
- Erfaringsbaseret viden (integreret viden)
 - Det antages at frivilligt arbejde især bygger på erfaringsbaseret viden

Det frivillige arbejdes særlige kvaliteter?

- Frivillige antages især at basere deres arbejde på erfaringsbaseret viden.
- Det er på den ene side en af begrundelserne for at inddrage personer, der ikke har en – ofte snæver – faglig viden:
 - De frivillige kan noget ‘andet’, de er ikke ‘bundet’ af en snæver faglighed
- På den anden kan de frivilliges erfaring opleves som problematisk hos de professionelle i de kommunale institutioner:
 - Man arbejder bl.a. efter, hvad der er evidens for virkningen af

Forbeholdne i vurderingen af den faglige betydning

'Inddragelsen af foreninger og frivillige i institutionens aktiviteter har bidraget til at løfte det faglige niveau' (pct.)



To forståelser af de frivilliges faglighed

- *De frivillige er ikke faglige*
 - *'Det frivillige arbejde er et supplement og ikke en erstatning for den professionelle pleje, behandling og rehabilitering (...). Det er vigtigt at skelne tydeligt imellem, hvad der er faglige opgaver, og hvad der er en frivillig indsats' (Region Syddanmark 2015: 5).*
 - Især på sundheds- og forebyggelsesområdet
- *De frivillige har en anden faglighed*
 - *'De er jo engagerede og brænder for den sportsgren, som de er ude at præsentere (...). Og det tror jeg gør noget ved motivationen – i stedet for at sige "nu er vi så kommet til boldspil, det er de her ting I skal (...)"'. Jeg tænker, at den største betydning for eleverne er, hvis dem, vi samarbejder med, mestrer deres fag, virkelig mestrer det, fordi det har børn respekt for' (Skoleleder).*
 - Bl.a. på skoleområdet

Hvorfor forskelle i forståelsen af de frivilliges faglighed og rolle?

- Distancen mellem den faglige viden og den erfaringsbaserede viden er meget større på sundhedsområdet end på skoleområdet
- På sundhedsområdet har især lægerne en større kulturel og social (faglig) autoritet end lærerne har på folkeskoleområdet.

To samspilsformer:

To demokrati-idealer





Parallel leg

Rolleleg



Samskabelse

- 'Forskellige aktører har forskellige tilgange, kompetencer og organiseringer. Velfærden rykker, når vi tør udforske, hvad vi sammen kan skabe ved at kombinere vores forskellige ressourcer '(Frivilligrådet)
- Frivilligheden opfattes som en ressource (kvantitativt og kvalitativt)
- Den kommunale interesse går ud på at inddrage frivillige i løsningen af kommunale opgaver
- Idealet er samarbejde og konsensus

Demokratisk selvstyre

- Fælles opgaver og velfærd varetages af civile, demokratiske sammenslutninger med eller uden støtte fra det offentlige (Paul Hirst 1994)
- Frivilligt arbejde er en måde at bidrage til 'selvstyret'
- Den kommunale interesse går ud på at støtte en demokratisk organisering af interesser
- Idealet er selvstyre, mangfoldighed og 'kamp' for værdier og interesser

